

Nieuwe topinstituten lopen zich warm

Eerste Maatschappelijke Topinstituut van start voor onderzoek grotestadsproblemen

HANS KAMERBEEK

AMSTERDAM — Nederland krijgt een golf aan nieuwe wetenschappelijke topinstituten. Minstens dertien gaan binnenkort van start of zijn in voorbereiding, blijkt uit een inventarisatie van deze krant. Universiteiten werken samen met bedrijven aan maatschappelijk en economisch belangrijk onderzoek. Het Rijk zorgt voor de helft van het geld. De andere helft moet komen van bedrijven en kennisinstellingen.

Vier topinstituten kent Nederland al, te weten Voeding in Wageningen, Telematica in Enschede, Polymeren in Eindhoven en Metalen in Delft. De Oeso stelt de vier ten voorbeeld aan alle grote industrielanden. De topinstituten overbruggen de kloof tussen bedrijven en universiteiten. De Oeso drong twee jaar geleden al aan op uitbreiding.

Kabinet-Balkenende stelt dit en komend jaar honderden miljoenen euro's beschikbaar uit het Fonds Economische Structuurversterking, gevoed uit de aardgasverkoop.

Helemaal zeker is het Topinstituut Farma, dat 2 januari van start gaat met een bijdrage uit de aardgaspot van € 130 mln. Acht deelnemende universiteiten en TNO betalen € 60 mln, net als nu al zeventien bedrijven, onder wie Organon, Solvay, Octoplus en Crucell.

Kansrijk is ook het Topinstituut Groene Genetica, waaraan de internationale top in zaadveredeling deelneemt. Modern onderzoek naar productievare en sterkere landbouwvrassen vergt meer samenwerking. Ook lopen de bedrijven aan tegen een tekort aan afgestudeerden. Het topinstituut krijgt dus ook een opleidingstaak.

De eerste aanvraag van € 25 mln is afgewezen op wetenschappelijke kwaliteit door een Commissie van Wijzen en op de kosten-batenanalyse door het Centraal Planbureau. Maar Groene Genetica krijgt een herkansing. Een versnelde procedure moet leiden tot een positief oordeel van het kabinet eind februari.

Even kansrijk is een Topinstituut Scheidingstechnologie. Een verbeterd voorstel moet toegespitst worden op onderzoek naar nieuwe technieken voor medicijnen en voeding. Voor bulkchemie en raffinage bestaan er al voldoende scheidingstechnieken.

Het eerste Maatschappelijke Topinstituut start 2 januari, zij het kleiner dan de bedoeling was. Hoofd-

In het voormalige kantoor van bierbrouwer Grolsch in Enschede werkt nu het Topinstituut Telematica aan baanbrekend ict-onderzoek FOTO: CEES ELZENGA

taak van Nicis, het Netherlands Institute for City Innovation Studies, is onderzoek naar problemen en praktische oplossingen in grote steden, zoals de onrust in Franse steden, aanpak veelplegers, Marokkaanse probleemjeugd en de vraag hoe je innovatieve bedrijven aantrekt. Deelnemers zijn de vier grote steden, de 27 middelgrote steden, acht ministeries, provincie Zuid-Holland en de universiteiten van Leiden en Delft. Het ministerie van Onderwijs geeft € 5 mln. Dat maakt de start mogelijk met tien onderzoekers. Interesse van het bedrijfsleven is er, van ING, Rabobank, Bouwend Nederland, woningcorporatiekoepel Aedes en het Bouwfonds, maar ze twijfelen over investeringen.

De aanvraag van € 36 mln uit de aardgaspot stuitte op een negatief advies van CPB en Commissie van Wijzen. Het kabinet geeft enkele miljoenen uit om een beter voorstel

te kunnen maken voor een veel groter Topinstituut Grote Steden.

Het ministerie van Onderwijs geeft nog twee projecten € 5 mln. Doel is om Netspar van Erasmus-prijswinnaar Lans Bovenberg te laten uitgroeien tot een topinstituut over pensioen en vergrijzing, dat helpt de internationale positie versterken van banken, verzekeraars en pensioenfondsen.

Het andere project is een Topinstituut Internationaal Recht, dat de positie van Den Haag moet versterken als juridische hoofdstad en vierde stad van de Verenigde Naties.

Vergevorderd is het plan voor een Health Institute and Technology. De universiteiten van Delft, Leiden en Rotterdam hebben al toegezegd elk tien procent van hun onderzoeksbudget te steken in samenwerking met bedrijven op het gebied van biomedische technologie. Prof. Maarten Simoons van de Erasmus

Universiteit: 'Dit instituut kan uitgroeien tot wereldleider.'

Een suggestie om het voorgenomen Delta Instituut uit te breiden tot een Topinstituut Ruimte en Klimaat komt van de voorzitter van de Commissie van Wijzen, prof. Walter Zegveld. 'Het Delta Instituut zou zich beperken tot technische oplossingen voor de effecten van de stijgende zeespiegel. Maar zodra je nadent over de vraag waar je het stijgende aanbod van zee- en rivierwater wilt laten, krijg je te maken met ruimtelijke, sociale en economische vragen.'

Naar verluidt komen er in 2006 voorstellen binnen voor samenwerking tussen universiteiten en bedrijfsleven op het gebied van sociale innovatie, water en gas. DSM is betrokken bij de start van een Topinstituut Biomedische Materialen en Philips bij toponderzoek naar moleculaire medicijnen.

Ranglijst plannen

- ▶ 1. Farma
- ▶ 2. Groene Genetica
- ▶ 3. Scheidingstechnologie
- ▶ 4. Grote Steden
- ▶ 5. Netspar
- ▶ 6. Internationaal Recht
- ▶ 7. Health Institute Rotterdam
- ▶ 8. Ruimte en Klimaat
- ▶ 9. Sociale Innovatie
- ▶ 10. Water
- ▶ 11. Gas
- ▶ 12. Biomaterialen
- ▶ 13. Molecular Medicines

